

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Кузьминогребельського ліцею

Олена СЛОБОДЯНЮК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Кузьминогребельського ліцею

Христинівської міської ради

Черкаської області

на 2023/2024 навчальний рік

СХВАЛЕНО

На засіданні педагогічної ради школи

Протокол № 12 28 серпня 2023 р.

Голова педагогічної ради

Олена СЛОБОДЯНЮК

РОЗДІЛ 1. ПРИЗНАЧЕННЯ.

Кузьминогребельський ліцей Христинівської міської ради Черкаської області розташований за адресою: 2005, вул. Миру, буд.8, с. Кузьмина Гребля, Черкаської області.

Кузьминогребельський ліцей Христинівської міської ради Черкаської області (далі ліцей) знаходиться у комунальній власності, є юридичною особою, має печатку, штамп, ідентифікаційний номер.

Система освітньої діяльності змінюється під впливом сучасних тенденцій розвитку суспільства, зміни освітньої політики держави, упровадженням НУШ.

Призначення ліцею полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного віку, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Основним засобом реалізації призначення закладу є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
 - надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
 - поглиблене вивчення окремих предметів;
 - надання учням можливості і вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
 - інтеграцію навчальної та позанавчальної діяльності.

Основним засобом реалізації призначення закладу є здійснення освітньої діяльності у відповідності до програм трьох ступенів освіти:

- I ступінь – початкова освіта.
- II ступінь – базова середня освіта;

- III ступінь – загальна середня освіта.

У 2023/2024 навчальному році функціонуватимуть 11 класів.

Мережа класів та учнів

Клас	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	По школі
Кількість учнів	6	11	5	7	12	11	14	6	12	12	12	108

Ліцей здійснює освітній процес українською мовою за змішаною формою навчання. За умови військового стану або стану війни в країні, організовується навчання у 2 зміни (I зміна - 1-4 класи, 9, 11 класи, II зміна – 5-8 класи, 10 класи. Такий режим роботи зумовлений наявністю 54 місць в укритті ліцею. Тривалість навчального тижня в закладі – 5 днів.

Відповідно до статті 10 Закону України «Про повну загальну середню освіту» освітній процес організовується в межах навчального року, що розпочинається в День знань – 1 вересня, триває не менше 175 навчальних днів і закінчується 30 травня наступного року.

Ліцей забезпечує умови для навчання дітей з особливими освітніми потребами, які можуть самостійно пересуватись. Доступ до приміщення закладу для осіб з особливими освітніми потребами можливий тільки на I поверх.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

I семестр – 01.09.2023 – 22.12.2023

II семестр – 08.01.2024 – 30.05.2024

Осінні канікули – 28.10.2023 – 05.11.2023 (9 днів);

Зимові канікули – 23.12.2023 – 07.01.2024 (16 днів);

Весняні канікули – 30.03.2024 – 07.04.2024 (9 днів).

Тривалість навчальних занять в закладі:

1 клас – 35 хвилин;

2-4 класи – 40 хвилин;

5-11 класи – 45 хвилин.

Початок занять о 08.00 год.

Перерви між уроками 10 або 20 хвилин, що передбачено Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти.

У зв'язку із військовим станом, під час дистанційної форми навчання (онлайн) розклад дзвінків для кожного ступеня буде різним.

Розклад дзвінків 1 класу Розклад дзвінків 2-4 класів Розклад дзвінків 5, 9 і 11 класів

1 урок $8^{00} - 8^{35}$ (20 хв)	1 урок $8^{00} - 8^{40}$ (15 хв)	1 урок $8^{00} - 8^{45}$ (10 хв)
2 урок $8^{55} - 9^{30}$ (20 хв)	2 урок $8^{55} - 9^{35}$ (15 хв)	2 урок $8^{55} - 9^{40}$ (10 хв)
3 урок $9^{50} - 10^{25}$ (30 хв) - перерва на обід	3 урок $9^{50} - 10^{30}$ (25 хв) - перерва на обід	3 урок $9^{50} - 10^{35}$ (20 хв) – перерва на обід
4 урок $10^{55} - 11^{30}$ (90 хв)	4 урок $10^{55} - 11^{35}$ (90 хв)	4 урок $10^{55} - 11^{40}$ (10 хв)
5 урок $13^{00} - 13^{45}$	5 урок $13^{00} - 13^{45}$ (15 хв)	5 урок $11^{50} - 12^{35}$ (10 хв)
	6 урок $14^{00} - 14^{45}$	6 урок $12^{45} - 13^{30}$
		7 урок $13^{40} - 14^{25}$

} підзміна

РОЗКЛАД ДЗВІНКІВ ДЛЯ II-ОЇ ЗМІНИ

Задля раціонального використання місткості укриття закладу та скорочення тривалості навчального дня учнів, що навчаються у 2 зміну, організовано ПІДЗМІНУ.

Розклад дзвінків 6 – 8, 10 класів

II ЗМІНА

1 урок $11^{50} - 12^{35}$ (10 хв)	} підзміна
2 урок $12^{45} - 13^{30}$ (10 хв)	
3 урок $13^{40} - 14^{25}$ (20 хв)	
4 урок $14^{45} - 15^{30}$ (10 хв)	
5 урок $15^{40} - 16^{25}$ (10 хв)	
6 урок $16^{35} - 17^{20}$ (10 хв)	
7 урок $17^{30} - 18^{15}$	

Режим дня в закладі підпорядкований створенню оптимальних умов для здійснення успішної освітньої діяльності.

Розклад уроків складається з урахуванням динаміки працездатності учнів протягом дня, тижня, семестру, чергування видів діяльності і раціонального розподілу навчального навантаження.

Закінчується навчальний рік проведенням державної підсумкової атестації випускників початкової, базової та старшої школи.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до законодавства.

МОДЕЛЬ ВИПУСКНИКА СУЧАСНОЇ ШКОЛИ

РОЗДІЛ 2. ОПИС «МОДЕЛІ» ВИПУСКНИКА ЛІЦЕЮ.

Модель випускника ліцею – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Випускник ліцею має міцні знання і вміло користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами. Набуті життєві компетентності випускник вміло використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

Наш випускник – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості.

Випускник компетентний у ставленні до життя – реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, вмотивований на досягнення успіху, вміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Модель випускника початкової школи

**ПРАЦЮЄ З
ІНФОРМАЦІЄЮ**

**КУЛЬТУРНА
ОСОБИСТІТЬ**

ДОСЛІДНИК

ВСЕЗНАЙКО

**ВМІЄ
ПРАЦЮВАТИ В
ГРУПІ**

ШУКАЧ НОВОГО

**ВМІЄ
АДЕКВАТНО
РЕАГУВАТИ НА
УСПІХИ ТА
НЕВДАЧІ**

ФАНТАЗЕР

**КРИТИЧНО
МИСЛИТЬ**

**СТАВИТЬ
ЗАПИТАННЯ**

Випускник базової основної школи володіє якостями і вміннями на рівні вимог державних освітніх стандартів успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старшої школи має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої, професійної освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту. Наш випускник – свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

**Освічений, мотивований
на навчання впродовж життя**

**Володіє рідною
та англійською мовою,
вивчає іноземні мови**

**Обізнаний в сучасних
інформаційних технологіях**

Орієнтований на життєвий успіх

**Творчий, готовий організувати
власну діяльність**

Здоровий, емоційно стабільний

**Здатний до самоаналізу і
самовдосконалення**

Свідомий громадянин

**Комунікабельний
і толерантний**

**Активний, впевнений в собі,
здатний приймати рішення
і брати відповідальність**

РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ.

Освітня програма Кузьминогребельського ліцею Христинівської міської ради Черкаської області окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями *обов'язкових результатів навчання та сформованих компетентностей*, визначених Державним стандартом освіти. Освітня програма є основним документом, який забезпечує досягнення учнями визначених відповідними Державними стандартами результатів навчання.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про освіту» заклад реалізує автономію, що означає право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності; зафіксувати спільно вироблені цінності закладу, запропонувати власне бачення навчального плану, розподілу навчальних годин.

В освітньому процесі реалізується академічна свобода, що передбачає самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень. Дана програма є єдиним комплексом освітніх компонентів (предметів вивчення, дисциплін, індивідуальних завдань, контрольних заходів тощо), спланованих і організованих для досягнення визначених результатів навчання (стаття 1 Закону України «Про освіту»). Основою є стандарти освіти відповідного рівня.

Програмою передбачені освітні компоненти для вільного вибору здобувачів освіти та розвитковий складник для осіб з особливими освітніми потребами (стаття 33 Закону України «Про освіту»).

У 2023-2024 навчальному році освітня програма Кузьминогребельського ліцею розроблена на основі:

- Конституції України (стаття 53);

- закону України «Про освіту» (стаття 33);
- закону України «Про загальну середню освіту» (стаття 11);
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р.№988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»;
- розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадженням Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;
- листа МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;
- положення про інституційну форму здобуття загальної середньої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 23 квітня 2019 року № 536, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 22 травня 2019 року за № 547/33518;
- наказу МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;
- положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстроване в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314 (Зміни до «Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти» Наказ МОН від 10.02. 2021 №160);
- положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 08

вересня 2020 року № 1115, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України
28 вересня 2020 року за № 941/35224;

•Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти,
затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020
№2205.

•для 1-2 класів:

- Державного стандарту початкової освіти (2018);
- Типових освітніх програм (наказ МОН від 12.08.2022 № 742)

•для 3-4 класів:

- Державного стандарту початкової освіти (2018);
- Типових освітніх програм (наказ МОН від 12.08.2022 № 743);
- наказу МОН України від 19.08.2016 №1009 «Орієнтовні вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи»;
- наказу МОН України від 13.07 2021 №813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»

•для 5-6 класів:

- Державного стандарту базової середньої освіти (2020),
- Типових освітніх програм (наказ МОН від 20.04.2018 № 405)

•для 7-9 класів:

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 405;
- наказу МОН України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти»;

- наказу МОН від 1 квітня 2022 р. № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5–6-х класів, які здобувають освіту відповідно до нового Держстандарту базової середньої освіти»

•для 10-11 класів:

- Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464);

- наказу МОН України від 11.09.2009 №854 «Про затвердження нової редакції Концепції профільного навчання у старшій школі».

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо; відображає ідеї концепції «Нова українська школа», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р і окреслює підходи до планування й організації ліцеєм комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державними стандартами початкової освіти, базової середньої освіти та загальної середньої освіти.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному вебсайті МОН України.

На основі даної освітньої програми складено та затверджено навчальний план на наступний навчальний рік, що конкретизує організацію освітнього процесу. Він дає цілісне уявлення про зміст і структуру кожного рівня

освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження здобувачів освіти.

Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей через окремі предмети та охоплює інваріантну та варіативну складову.

Інваріантна складова забезпечує реалізацію змісту освіти на рівні Державного стандарту, розрахована на формування у кожного учня ключових компетентностей.

Варіативна складова враховує додатковий час на окремі предмети, що надає можливість доповнити державний стандарт з метою надання більш якісної освіти та сформована згідно з розробленими МОН України методичними рекомендаціями з питань викладання окремих предметів.

РОЗДІЛ 4. ПОЧАТКОВА ОСВІТА

Освітня програма початкової освіти окреслює підходи до організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Програма визначає загальний обсяг навчального навантаження на тиждень, забезпечує взаємозв'язки окремих предметів, курсів за вибором, їх інтеграцію та логічну послідовність вивчення які будуть подані в рамках навчальних планів.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Початкова освіта має такі цикли, як 1—2 і 3—4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреби дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, розпочинають здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

2. Загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

У відповідності до Пояснювальної записки до Типових навчальних планів для основної школи загальноосвітніх закладів загальний обсяг годин по 1, 2 класах 1645 годин/ навчальний рік:

для 1 класу – 805 годин/навчальний рік,

для 2 класу – 840 годин/навчальний рік

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 3,4 класів складає 1785 годин/навчальний рік:

для 3 класу – 875 годин/навчальний рік,

для 4 класу – 910 годин/навчальний рік.

Варіативна складова навчального плану у школі I ступеня використана на додатковий час для:

предмета Українська мова 1 клас – 1 год,

предмета Українська мова 4 клас – 1 год,.

Для гармонійного фізичного розвитку учнів можлива організація роботи гуртка «Хореографія» – 1 год (за спроможності оплати відповідних годин гурткової роботи).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах (Додатки 1,2).

3. Перелік навчальних програм.

1-2 класи	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б., затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №742; «Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»
3-4 класи	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р.Б., затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 №743 «Про затвердження типових освітніх програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти»

Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

У 1-4 класах у освітній галузі «Мистецтво» викладатимуться, як окремі курси «Музичне мистецтво», «Образотворче мистецтво» по 1 годині.

4. Перелік та пропонований зміст освітніх змістовних галузей:

- мовно-літературна – включає українську мову та літературу, іноземну мову (англійська);

- математична – спрямована на формування математичної та інших ключових компетентностей;

- природнича – має на меті формування компетентностей в галузі природничих наук, основи наукового світогляду, становлення відповідальної природоохоронної поведінки у навколишньому світі;

- технологічна – формування компетентностей в галузі техніки і технологій, здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій;

- інформативна – формування інформаційно-комунікаційної компетентності, здатності до розв’язання проблем з використанням цифрових пристроїв для розвитку, самовираження, здобуття навичок безпечної діяльності в інформаційному суспільстві;

- соціальна і здоров’язбережувальна – формування соціальної компетентності, активної громадянської позиції, підприємливості, розвиток самостійності, застосування моделі здорової та безпечної поведінки, збереження власного здоров’я та здоров’я інших;

- громадянська та історична – формування громадянської та інших компетентностей, готовності до змін шляхом осмислення зв’язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції, набуття досвіду життя в соціумі з урахуванням демократичних принципів;

- мистецька – формування цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження, поваги до національної та світової мистецької спадщини;

- фізкультурна – формування мотивації до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного розвитку, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок.

Реалізація мети і завдань кожної освітньої галузі здійснюється замістовними лініями, зазначеними в навчальних програмах.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентрованості і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння учнями предметних

компетентностей;

- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних

можливостей, потреби інтересів дітей.

4. Очікувані результати навчання та формування компетентностей учнів

Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН.

Освітня програма передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом та спрямована на реалізацію мети та завдань освітніх галузей, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що забезпечує формування у молодших школярів ключових компетентностей, які реалізуються через вміння вчитися, здатність логічно міркувати, вміння критично мислити, готовність розв'язувати проблеми із застосуванням досвіду практичної діяльності для вирішення повсякденних задач, вміння працювати в команді тощо. Крім того, навчання в 1-4 класах сприятиме виробленню в учнів передумов самостійного пошуку й аналізу інформації, фінансової грамотності та підприємницьких навичок. Такі ключові компетентності, як вміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних

програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

5. Форми організації освітнього процесу

Відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти І ступеня педагогічний колектив запроваджує такі форми організації освітнього процесу:

- різні типи уроків;
- екскурсії;
- віртуальні подорожі;
- спектаклі;
- квести, флешмоби, аукціони, батли, які вчитель може

організовувати у межах уроку або в позаурочний час.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – кооперативне навчання, дослідницькі, інформаційні, мистецькі проєкти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, дитяче волонтерство тощо.

6. Опис інструментів оцінювання.

Важливим компонентом освітнього процесу в початкових класах є оцінювальна діяльність, що здійснюється на засадах компетентного, діяльнісного, суб'єкт-суб'єктного підходів та передбачає партнерську взаємодію вчителя, учнів та їхніх батьків. Основними функціями оцінювання є мотиваційна, діагностична, коригувальна, прогностична, розвивальна, навчальна, виховна та управлінська.

Оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів здійснюється відповідно до методичних рекомендацій (наказ Міністерства освіти і науки України № 813 від 13.07.2021 року «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»).

Навчальні досягнення учнів початкових класів підлягають формувальному і підсумковому (тематичному та завершальному) оцінюванню.

Оцінювання результатів навчання учнів у 1-2 класах здійснюється вербально, а 3-4 класів – за рівневою шкалою.

Формувальне оцінювання, метою якого є відстеження особистісного розвитку учнів, процесу опанування ними навчального досвіду як основи компетентності, забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку особистості, є невід'ємним складником освітнього процесу та здійснюється постійно.

Формувальне оцінювання передбачає організацію учителем діяльності учнів щодо усвідомлення ними цілей та очікуваних результатів навчання, способів їх досягнення та визначення подальших навчальних дій щодо покращення досягнень за результатами зворотного зв'язку.

Застосування формувального оцінювання уможливорює розв'язання таких освітніх завдань:

- підтримання бажання вчитися та прагнути максимально можливих результатів;
- сприяння оптимальному темпу здобуття освіти учнів;
- формування в учнів упевненості у собі, усвідомлення своїх сильних сторін;
- формування в учнів рефлексивного ставлення до власних помилок і розуміння їх як невід'ємних етапів на шляху досягнення успіху;
- забезпечення постійного зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу;
- здійснення діагностування особистісного розвитку та навчальних досягнень учнів на кожному з етапів навчання.

Об'єктами формувального оцінювання є процес навчання учнів, а також результат навчальної діяльності на певному етапі навчання.

Провідна роль у формувальному оцінюванні належить критеріям, за якими воно здійснюється. Критерії оцінювання визначаються вчителем (із поступовим

залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного виду роботи та виду діяльності учнів.

Орієнтирами для визначення критеріїв формувального оцінювання є вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначені Державним стандартом початкової освіти до певного циклу навчання. Під час здійснення формувального оцінювання важливо не протиставляти дітей один одному. Стимулом розвитку має бути співвідношення роботи (відповіді, дії тощо) з тим, як дитина працювала раніше. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учнів, враховувати, що оцінюється не учень, а його робота. Про складнощі у навчанні необхідно говорити з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини та передумови булінгу.

Індивідуальні особливості дитини можуть впливати на її темп здобуття освіти, внаслідок чого вона може досягати визначених для певного етапу навчання очікуваних результатів раніше або пізніше, тому календарно-тематичне планування освітнього процесу має бути гнучким і динамічним, зорієнтованим на сприяння поступу учнів за індивідуальною траєкторією навчання та розвитку.

Формувальне оцінювання здійснюється шляхом:

- педагогічного спостереження учителя за навчальною та іншими видами діяльності учнів;
- аналізу учнівських портфоліо, попередніх навчальних досягнень учнів, результатів їхніх діагностичних робіт;
- самооцінювання та взаємооцінювання результатів діяльності учнів;
- оцінювання особистісного розвитку та соціалізації учнів їхніми батьками;
- застосування прийомів отримання зворотного зв'язку щодо сприйняття та розуміння учнями навчального матеріалу.

Підсумкове тематичне оцінювання навчальних досягнень учнів початкових класів здійснюється протягом навчального року за результатами опанування ними теми, кількох тем, розділу програми тощо. Підсумкове завершальне оцінювання

здійснюється в кінці навчального року з метою визначення освітніх завдань для реалізації індивідуального підходу до дитини в процесі подальшого навчання.

Підсумкове завершальне оцінювання навчальних досягнень учнів передбачає узагальнення інформації про їхній навчальний поступ протягом навчального року, при цьому не передбачає проведення окремих діагностичних робіт. Результати підсумкового завершального оцінювання учитель визначає на основі власних педагогічних спостережень, результатів тематичного оцінювання, аналізу учнівських портфоліо та фіксує у Класному журналі й свідоцтвах досягнень.

Свідоцтво досягнень заповнюється вчителем двічі на рік. У жовтні заповнюється лише його перша частина, у травні – перша і друга частини.

У свідоцтві досягнень учитель фіксує розгорнуту інформацію про навчальний прогрес учня/учениці у школі протягом навчального року з усіх предметів, за показниками, які відповідають визначеним типовою освітньою програмою очікуваним результатам навчання, та надає рекомендації щодо подальшого навчання. Документ підписують учитель і батьки. Оригінал свідоцтва досягнень надається батькам, а його завірена копія зберігається в особовій справі учня в школі.

Інформація про формувальне та підсумкове оцінювання результатів навчання учня є конфіденційною. Вона обговорюється лише під час індивідуальних зустрічей учителя з учнем/ученицею та його/її батьками або консультацій з фахівцями, які беруть участь у розробленні індивідуальної траєкторії розвитку учня.

РОЗДІЛ 5. БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Навчання у школі II ступеня (базова середня освіта) передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети, інтегровані курси. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

Варіативність змісту базової середньої освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань ліцею. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти). У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року. Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

У відповідності з Пояснювальною запискою до Типових навчальних планів для основної школи загальноосвітніх навчальних закладів гранично допустиме навантаження у 5-му складає 26 +3 годин, у 6-му класі – 31+ 3 годину, в 7-му класі – 30+3 години, в 8-му класі 28,5+3 години, у 9 класі – 31,5 + 3, що не перевищує допустимої сумарної кількості годин тижневого навантаження учнів, встановленої Санітарним регламентом для закладів загальної середньої освіти, затвердженими наказом МОЗ України від 25.09.2020 року № 2205.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9 класів ліцею складає 5670 годин/навчальний рік:

- для 5 класу – 1015 годин/навчальний рік,
- для 6 класу – 1190 годин/навчальний рік,
- для 7 класу – 1155 годин/навчальний рік,
- для 8 класу – 1102,5 годин/навчальний рік,
- для 9 класу – 1207,5 годин/навчальний рік.

Варіативна складова навчального плану у школі II ступеня використана на додатковий час для:

інтегрованого курсу за вибором «Цифрова та медіа грамотність», 6 клас – 2 год;

предмета Українська мова, 7 клас – 1,5 год;

предмета Хімія, 7 клас – 0,5 год;

предмета Біологія, 9 клас – 1 год;

предмета Географія, 9 клас – 0,5 год.

Для гармонійного фізичного розвитку учнів можлива організація роботи спортивного гуртка «Футбол» – 1 год (за спроможності оплати відповідних годин гурткової роботи).

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах – додаток №3,4.

Перелік освітніх галузей, 5-6 класи:

Мовно-літературна

Математична
Природнича
Соціальна і здоров'язбережувальна
Громадянська та історична галузь
Інформатична
Технологічна
Мистецька
Фізична культура

Перелік освітніх галузей, 7-9 класи:

Мови і літератури
Суспільствознавство
Мистецтво
Математика
Природознавство
Технології
Здоров'я і фізична культура

3. Перелік навчальних програм.

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 5-7 класах та «Мистецтво» у 8-9 класах.

Для викладання навчальних предметів у 5-му та 6-му класах будуть використовуватись модельні навчальні програми, які розроблені на основі Держстандарту та мають гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ МОН від 12.07.2021 № 795 зі змінами, внесеними наказами МОН від 10.08.2021 №898, від 29.09.2021 №1031, від 13.12.2021 №1358, від 02.02.2022 №96, від 09.02.2022 №143, від 11.04.2022 № 324)).

Українська мова

Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795

Українська література

Модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С. Б.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795

Зарубіжна література

Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795.

Англійська мова

Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795.

Математика

Модельна навчальна програма «Математика. 5–6 клас» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795.

Інформатика

Модельна навчальна програма «Інформатика. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори Морзе Н.В., Барна О.В.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795.

Пізнаємо природу

Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу (інтегрований курс). 5-6 класи» (автори Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.). Наказ МОН України від 12.07.2021 № 795

Мистецтво

Модельна навчальна програма «Мистецтво (інтегрований курс) 5-6 класи» (Масол Л.М., Просіна О.В.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795.

Соціальна і здоров'язбережувальна галузі

Модельна навчальна програма «ЗДОРОВ'Я, БЕЗПЕКА ТА ДОБРОБУТ. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (автори: Гущина Н.І., Василяшко І.П.). Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)

Громадянська та історична галузь

Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5-6 клас» для закладів загальної середньої освіти (автори: Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Майорський В. В., Піскарьова І. О., Щупак І. Я.). Наказ МОН України від 12.07.2021 №795.

7-9 класів

Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти II ступеня, наказ МОН № 405 від 20.04.2018 року

4. Очікувані результати навчання та формування компетентностей учнів

Зберігаючи наступність із початковою школою забезпечуватимуться подальше становлення особистості дитини, її фізичний, інтелектуальний, соціальний розвиток; формуватимуться здатність до творчого самовираження, критичного мислення, виховуватимуться ціннісне ставлення до держави, рідного краю, української культури, пошанування своєї гідності та інших людей, збереження здоров'я. Зміст програми дає можливість формувати у здобувачів освіти 5 класу такі ключові компетентності:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися українською та англійською мовами, що передбачає активне використання української мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади; можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати

припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання упродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективною співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень. Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчальнопізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість.

Результати навчання в 6-9 класах повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і

	іноземними мовами	<p>ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших</p>

		<p>предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у</p>

		<p>пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p>

		Навчальні ресурси: завдання соціального змісту
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній

ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність» спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

5. Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція (для 8-9 класів) повинна передбачати обговорення ключових положень вивченого матеріалу, учнем розкриваються нові узагальнюючі підходи до його аналізу. Оглядова конференція може бути комплексною, тобто реалізувати міжпредметні зв'язки в узагальненні й систематизації навчального матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

6. Опис інструментів оцінювання

Навчальні досягнення здобувачів у 5 класах здійснюватимуться за допомогою бального оцінювання, яке передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою. Оцінювання є зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти. Ключові компетентності та наскрізні вміння передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу.

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, у першому семестрі 5-го класу підсумкове і поточне оцінювання результатів навчання учнів здійснюватиметься за рівневою шкалою, а його результати позначатимуться словами або відповідними літерами: «початковий» (П), «середній» (С), «достатній» (Д), «високий» (В) та супроводжуватиметься вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня/учениці (а не на помилки або невдачі). При переході від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I семестрі до оцінювання за бальною шкалою в II семестрі при виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінку за II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику. Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Тематичний контроль можна проводити без контрольних робіт, які обов'язкові лише для семестрового контролю (його можна проводити у формі тестування).

Семестрове оцінювання здійснювати з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня/учениці.

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Оцінювання навчальних досягнень учнів 6-9 класів відбувається за 12-бальною системою відповідно Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 року № 329. Критерії, що розробляються вчителями спільно з учнями для оцінювання різних видів завдань, для різних занять або навчальних тем розміщуються в навчальних кабінетах або ж оголошуються перед початком виконанням робіт. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з усіх предметів розміщуються на офіційному сайті Кузьминогребельського ліцею.

РОЗДІЛ 6. ЗАГАЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

Освітня програма загальної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття загальної середньої освіти цього ж навчального року.

2. Перелік освітніх галузей:

Мови і літератури ,
Суспільствознавство,
Мистецтво,
Математика,
Природознавство,
Технології ,
Здоров'я і фізична культура.

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

3. Загальний обсяг навчального навантаження

Відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту» в 2022/2023 навчальному році Кузьминогребельський ліцей Христинівської міської ради Черкаської області працюватиме з вивченням профільного предмету «Українська мова» в 10-11 класах.

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

– базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;

– профільні предмети ;

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання прийнято з урахуванням освітніх потреб учнів, регіональних особливостей, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази тощо.

Кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом ліцею на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 10-11-х класів загальної середньої освіти складає 2345 годин/навчальний рік: для 10 класу – 1172,5 годин/навчальний рік, для 11 класу – 1172,5 годин/навчальний рік.

Варіативна складова навчального плану у школі III ступеня використана на додатковий час для:

предмета Українська мова 10 клас – 2 год,
предмета Англійська мова, 10 клас – 1 год,
предмета Історія України, 10 клас – 0,5 год;
предмета Українська мова 11 клас – 2 год,
предмета Історія України, 11 клас – 0,5 год,
предмета Біологія , 11 клас – 1 год,
предмета Англійська мова, 11 клас – 1 год.

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальної програми.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»).

Детальний опис програмного забезпечення варіативного компоненту (Додаток №5).

4. Перелік навчальних програм.

- 10-11 класи – Навчальні плани школи III ступеня складені на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня,

затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408, Типового навчального плану для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (таблиця 2-3), затвердженої Наказом МОН України від 11.07.2017 року № 995

5. Очікувані результати навчання здобувачів освіти

- Очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня (затверджені наказами МОН України від 20.04.2018 № 408 та від 11.07.2017 № 995).

Результати навчання в 10-11 класах повинні робити внесок у формування таких ключових компетентностей учнів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних</p>

		<p>текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;</p> <p>використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p>

		Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p>

		<p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до</p>

		<p>висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загальнопредметних компетентностей, окремих предметiв та предметних циклiв; iх необхідно враховувати при формуваннi шкiльного середовища. Наскрізнi лiнii є

соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

- організацію освітнього середовища – зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;
- окремі предмети – виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;
 - предмети за вибором;
 - роботу в проектах;
 - позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Наскрізні лінії ключових компетентностей:

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми

	<p>функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

6. Форми організації освітнього процесу.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо.

Засвоєння нового матеріалу можна проводити на лекції, конференції, екскурсії і т. д. Для конференції, дискусії вчителем або учнями визначаються теми доповідей учнів, основні напрями самостійної роботи. На навчальній екскурсії учні отримують знання, знайомлячись із експонатами в музеї, з роботою механізмів на підприємстві, спостерігаючи за різноманітними процесами, що відбуваються у природі. Консультації проводяться з учнями, які не були присутні на попередніх уроках або не зрозуміли, не засвоїли зміст окремих предметів. Розвиток і корекцію основних компетентностей можна, крім уроку відповідного типу, проводити на семінарі, заключній конференції, екскурсії тощо. Семінар як форма організації об'єднує бесіду та дискусію учнів. Заключна конференція може будуватися як у формі дискусії, так і у формі диспуту, на якому обговорюються полярні точки зору. Учитель або учні підбивають підсумки обговорення і формулюють висновки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, в якій учням надається можливість

застосовувати отримані ним знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей крім уроку може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації як правило застосовується у класах здобувачів профільної середньої освіти. Учні, які готуються здавати заліки або іспити можливе проведення оглядових консультацій, які виконують коригувальну функцію, допомагаючи учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів. Консультація будується за принципом питань і відповідей.

Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей. Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, з виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умов самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

7. Опис інструментів оцінювання

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація. Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюється відповідно до вимог із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової (шляхом виконання контрольних, самостійних, підсумкових робіт; тестування);
- цифрової (тестування в електронному форматі);
- практичної (виконання практичних робіт, експериментальні досліді, навчальні проекти, виготовлення виробів тощо).

Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня/учениці протягом року.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття початкової, базової середньої чи профільної середньої освіти, вимогам державних стандартів повної загальної середньої освіти здійснюється шляхом їх державної підсумкової атестації.

Кожен учень має пройти державну підсумкову атестацію на кожному рівні повної загальної середньої освіти, крім випадків, визначених законодавством.

Зміст, форми і порядок проведення державної підсумкової атестації та зовнішнього незалежного оцінювання випускників на кожному ступені навчання визначаються і затверджуються центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки.

РОЗДІЛ 7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ.

Здобувачі освіти (у разі досягнення повноліття) або їх батьки можуть обирати індивідуальну форму здобуття освіти відповідно до їх інтересів, здібностей, потреб, мотивації, можливостей і досвіду.

Кузьминогребельський ліцей, відповідно до законодавства та своїх установчих документів, може організовувати здобуття освіти за екстернатною формою (екстернат), сімейною (домашньою) формою та педагогічним патронажем.

Організація здобуття освіти за індивідуальною формою може здійснюватися на будь-якому рівні повної загальної середньої освіти за винятком випадків, передбачених Положенням про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955) зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 02 серпня 2019 р. за № 852/338 зі змінами внесеними наказом МОН № 160 від 10.02.2021

Зарахування на індивідуальну форму здобуття освіти проводиться зазвичай до початку навчального року.

Переведення на індивідуальну форму здобуття освіти може відбуватися протягом навчального року, але не пізніше ніж за 3 місяці до проведення річного оцінювання чи державної підсумкової атестації (далі - атестація). Таке обмеження не застосовується для переведення на педагогічний патронаж.

Для осіб, які здобували чи здобувають освіту за кордоном або змушені у зв'язку з еміграцією батьків до іншої країни, а також для осіб, які проживали чи проживають на тимчасово окупованій території України, території активних бойових дій, - на період здійснення зазначених заходів (далі - неконтрольована територія), зарахування (переведення) на екстернат здійснюється протягом усього календарного року.

Облік здобувачів освіти, зарахованих (переведених) на індивідуальну форму, здійснюється відповідно до Порядку ведення обліку дітей дошкільного, шкільного

віку та учнів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13 вересня 2017 року № 684.

Педагогічний персонал ліцею, забезпечує реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти шляхом розроблення індивідуальних навчальних планів та індивідуальних програм розвитку (для осіб з особливими освітніми потребами), організації та проведення консультацій, надання доступу здобувачам освіти до безкоштовного користування підручниками, навчальними посібниками та іншою літературою бібліотечного фонду, навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною інфраструктурою закладу освіти тощо.

Директор ліцею ознайомлює здобувачів освіти, їх батьків (одного з них) із порядком організації відповідної індивідуальної форми здобуття освіти у закладі та здійснює контроль за виконанням освітніх програм, за якими навчаються здобувачі освіти за індивідуальною формою.

Індивідуальний навчальний план визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії, розробляють педагогічні працівники закладу освіти у взаємодії зі здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. До розроблення індивідуального навчального плану можуть залучатися інші фахівці, які відповідно до законодавства можуть проводити (надавати) додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття (послуги) з особами з особливими освітніми потребами.

Батьки можуть брати участь у розробленні індивідуального навчального плану та погоджувати його.

Індивідуальний навчальний план обов'язково затверджується директором ліцею, має охоплювати всі навчальні предмети інваріантної частини або базові, вибірково-обов'язкові предмети відповідно до навчального плану освітньої програми, обраної для засвоєння здобувачем освіти.

Індивідуальним навчальним планом можуть визначатися форми та засоби оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти.

Виконання індивідуального навчального плану та результати оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти фіксуються в окремому журналі.

Екстернатна форма здобуття освіти (екстернат)

Екстернат організовується для осіб, які:

1) із поважних причин (стан здоров'я, проживання (перебування) за кордоном (для громадян України), на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, надзвичайні ситуації природного або техногенного характеру, збройний конфлікт тощо) не можуть відвідувати навчальні заняття в закладі освіти або не можуть пройти річне оцінювання;

2) не завершили здобуття загальної середньої освіти в закладі освіти та/або не мають результатів річного оцінювання з окремих навчальних предметів та/або атестації;

3) є громадянами України, які здобували або здобувають загальну середню освіту за кордоном;

4) є іноземцями, особами без громадянства, які постійно проживають чи тимчасово перебувають в Україні, у тому числі біженцями, особами, яким надано тимчасовий чи додатковий захист в Україні, та особами, які звернулися із заявою про визнання біженцем або про надання додаткового чи тимчасового захисту, особами, які утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства;

5) прискорено опанували зміст навчальних предметів одного або декількох класів (рівнів повної загальної середньої освіти);

6) самостійно опанували зміст окремих навчальних предметів;

7) бажають самостійно опанувати зміст окремих навчальних предметів;

8) засуджені до довічного позбавлення волі.

Екстерном є особа (незалежно від віку), зарахована (переведена) на екстернат для:

- самостійного засвоєння освітньої програми протягом навчального року та проходження річного оцінювання навчальних досягнень та/або атестації;
- лише проходження річного оцінювання навчальних досягнень та/або атестації.

У заяві про зарахування (переведення) на екстернат зазначається підстава. До заяви додається(ються) відповідний(і) документ(и), що підтверджує(ють) наявність такої підстави.

Заяву про зарахування на екстернат може особисто подати неповнолітня особа, яка виїхала із неконтрольованої території або з населеного пункту на лінії зіткнення в супроводі родичів або будь-яких інших повнолітніх осіб, які не є її законними представниками.

Особи, які проживають на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення, можуть подати скановану копію заяви будь-якими засобами зв'язку (факсом, електронною поштою тощо).

Особи, зазначені у підпунктах 2, 6 переліку осіб для яких можлива організація екстернату, зазначають у заяві навчальні предмети, з яких необхідно пройти річне оцінювання та/або атестацію екстерном.

Зарахування особи, яка не має документів (копій документів), що підтверджують наявність попередньо здобутого рівня освіти чи результатів оцінювання та/або атестації, здійснюється після оцінювання її рівня навчальних досягнень. Оцінювання проводить ліцей, в якому організовується екстернат на підставі заяви особи, яка подавала заяву про зарахування (переведення) на екстернат.

Для проведення оцінювання наказом директора ліцею створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Для осіб, зазначених у підпункті 7 пункту 1 переліку осіб для яких можлива організація екстернату, екстернат організовується в поєднанні з денною або іншою інституційною формою здобуття освіти (без зарахування на екстернат) на підставі особистої заяви одного з батьків чи повнолітнього здобувача освіти.

Індивідуальний навчальний план у такому разі розробляється на основі освітньої програми ліцею.

Проведення річного оцінювання та/або атестації екстернів здійснюється в порядку, визначеному пунктом 4 Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти.

Оцінювання навчальних досягнень екстернів (крім тих, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти) за відповідний клас (річне оцінювання) або за рівень повної загальної середньої освіти проводиться з усіх предметів інваріантної частини чи базових, вибірково-обов'язкових предметів відповідно до навчального плану освітньої програми, обраної для засвоєння здобувачем освіти.

За результатами оцінювання виставляється річна оцінка з кожного предмета.

Результати оцінювання навчальних досягнень екстернів за відповідний клас (річне оцінювання) оформлюються протоколом оцінювання.

Особи, які здобувають освіту екстерном на підставах, зазначених у підпунктах 5-7 пункту 1 розділу 1 Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, продовжують навчання за цією формою здобуття освіти за умови засвоєння освітньої програми на рівні навчальних досягнень не нижче середнього, що підтверджується результатами річного оцінювання.

У разі встановлення у таких здобувачів освіти початкового рівня навчальних досягнень з предмета(ів) інваріантної частини або базових, вибірково-обов'язкових

предметів відповідно до навчального плану освітньої програми, обраної для засвоєння здобувачем освіти, вони можуть бути переведені на інституційну форму здобуття освіти відповідно до рішення педагогічної ради закладу освіти.

Для здобувачів освіти, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти, проводиться завершальне (підсумкове) оцінювання з усіх навчальних предметів інваріантної частини навчального плану освітньої програми.

Навчальний час для проведення завершального (підсумкового) оцінювання визначає ліцей, але не більше ніж 2 навчальні години.

Оцінювання екстернів проводиться, як правило, до закінчення навчального року. Оцінювання навчальних досягнень осіб, які здобували або здобувають загальну середню освіту за кордоном, а також для осіб, які проживали чи проживають на неконтрольованій території або на території населених пунктів на лінії зіткнення, може здійснюватися протягом усього навчального року.

Протягом одного навчального року екстерн може пройти оцінювання навчальних досягнень за один або кілька класів у межах одного або декількох рівнів повної загальної середньої освіти.

Екстерни, які здобували або здобувають загальну середню освіту за кордоном, для отримання відповідних документів про освіту проходять річне або завершальне (підсумкове) оцінювання та атестацію.

Екстерни, які проживають або проживали на неконтрольованій території або території населених пунктів на лінії зіткнення та в один рік проходять атестацію за рівні базової та профільної середньої освіти, можуть пройти атестацію за рівень базової середньої освіти без наявності річного оцінювання навчальних досягнень (крім навчальних предметів "Українська мова", "Українська література", "Історія України", "Історія: Україна і світ", "Географія", "Громадянська освіта", "Правознавство", "Основи правознавства", "Захист Вітчизни"). У такому разі екстерни заповнюють освітню декларацію про завершення здобуття базової

середньої освіти за формою згідно з Положенням про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти.

Результати річного оцінювання з навчальних предметів за рівень базової середньої освіти визначаються відповідно до освітньої декларації та зазначаються в додатку до відповідного документа про освіту як результати атестації.

Сімейна (домашня) форма здобуття освіти

Здобуття освіти за сімейною (домашньою) формою можливе для осіб віком до 18 років, батьки яких виявили бажання організувати освітній процес самостійно з урахуванням здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду своїх дітей, для забезпечення їх індивідуального темпу здобуття освіти.

Батьки здобувачів освіти можуть на договірних засадах залучати до організації здобуття освіти за сімейною (домашньою) формою інших суб'єктів освітньої діяльності, у тому числі суб'єктів, які забезпечують здобуття неформальної освіти.

Відповідальність за здобуття освіти дітьми на рівні не нижче стандартів освіти несуть батьки.

Для спостереження за навчальним прогресом здобувачів освіти батьки можуть використовувати портфолію, в якому фіксуються навчальні досягнення.

Якщо дитина проживає на території обслуговування, яка визначається відповідно до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16 квітня 2018 року № 367, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 05 травня 2018 року за № 564/32016, ліцей не може відмовити в зарахуванні особи на сімейну (домашню) форму.

Для запобігання порушенням прав дітей та забезпечення виконання обов'язків батьків соціальна служба ліцею інформує відповідну службу у справах

дітей про здобувачів освіти, зарахованих (переведених) на сімейну (домашню) форму.

Для забезпечення здобуття дитиною освіти за сімейною (домашньою) формою між ліцеєм і батьками (одним із них) може укладатися договір про надання освітніх послуг.

Здобувачі освіти за сімейною (домашньою) формою (крім тих, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти) проходять оцінювання навчальних досягнень не рідше ніж 4 рази на рік, у тому числі підсумкове (семестрове/піврічне та річне), а також атестацію.

Завдання для підсумкового оцінювання та атестації здобувачів освіти складає педагогічний колектив ліцею з урахуванням очікуваних результатів навчання, встановлених в освітній програмі та навчальних програмах з окремих предметів, а також особливостей засвоєння освітньої програми, визначених індивідуальним навчальним планом.

Якщо за результатами підсумкового оцінювання та/або атестації здобувачів освіти встановлено рівень їх навчальних досягнень не нижче середнього, вони можуть продовжувати навчання за сімейною (домашньою) формою.

Якщо за результатами підсумкового оцінювання здобувачів освіти за одним або кількома навчальними предметами встановлено початковий рівень їх навчальних досягнень або здобувачі освіти не пройшли підсумкового оцінювання без поважних причин, вони можуть повторно пройти оцінювання протягом місяця (у межах навчального року). Батьки мають створити умови, які забезпечують підвищення рівня навчальних досягнень здобувачів освіти і повторне проходження ними оцінювання. Якщо за результатами повторного оцінювання здобувачів освіти встановлено початковий рівень їх навчальних досягнень, вони можуть бути переведені на інституційну форму здобуття освіти відповідно до рішення педагогічної ради ліцею.

До здобувачів освіти, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти, застосовується формувальне (не рідше ніж тричі на рік) та завершальне (підсумкове) оцінювання, а також атестація.

Формувальне оцінювання відбувається шляхом спостереження за здобувачем освіти у різних видах навчальної діяльності або за допомогою інших засобів формувального оцінювання. Формувальне та завершальне (підсумкове) оцінювання відбувається за спільної участі педагогічного працівника та одного з батьків і може бути організовано в освітньому середовищі, звичному для здобувача освіти.

Навчальний час для проведення оцінювання визначає адміністрація закладу, але не більше ніж 3 навчальні дні упродовж навчального року для формувального оцінювання та не більше ніж 2 навчальні години для завершального (підсумкового) оцінювання. Навчальний час для проведення оцінювання визначається з урахуванням вимог до організації освітнього процесу відповідно до державних санітарних правил і норм.

Педагогічний патронаж

Педагогічний патронаж може бути організовано для:

1) осіб, які здобувають початкову, базову середню освіту та проживають у селах і селищах (якщо кількість здобувачів освіти у класі закладу освіти становить менше ніж 5 осіб);

2) осіб, які перебувають на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я та не можуть відвідувати навчальних занять у класах, створених безпосередньо в закладах охорони здоров'я, у зв'язку із чим організація освітнього процесу здійснюється біля їх лікарняного ліжка відповідно до законодавства;

3) осіб, які за станом здоров'я не можуть здобувати освіту за денною формою (відповідно до висновку лікарсько-консультаційної комісії закладу охорони

здоров'я або медичного висновку про стан здоров'я дитини за формою, затвердженою Міністерством охорони здоров'я України);

4) осіб, взятих під варту або засуджених до позбавлення волі на певний строк, для яких організовується здобуття освіти відповідно до законодавства (якщо кількість здобувачів освіти у класі закладу освіти становить менше ніж 5 осіб);

5) дітей-біженців, дітей, чиї батьки звернулися із заявами про визнання біженцями або особами, які потребують захисту, дітей іноземців та осіб без громадянства, які утримуються в пунктах тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства.

2. Педагогічний патронаж організовується для осіб віком до 18 років (за винятком випадків, коли тривалість здобуття освіти осіб з особливими освітніми потребами було подовжено відповідно до законодавства).

Педагогічний патронаж передбачає:

- надання освітніх послуг відповідно до потреб дитини та у формі, яка найбільш відповідає стану дитини та її індивідуальним можливостям;
- забезпечення освітнього процесу необхідними засобами навчання з урахуванням індивідуальних потреб здобувача освіти;
- можливість періодичного залучення здобувача освіти до учнівського колективу з метою соціалізації (у межах загальношкільних освітніх заходів);
- взаємодію педагогічних працівників із закладами охорони здоров'я, закладами соціального захисту дітей, інклюзивно-ресурсними центрами.

Для зарахування (переведення) на педагогічний патронаж осіб до заяви додається документ, що підтверджує відповідні обставини.

Організацію педагогічного патронажу здійснюють педагогічні працівники ліцею із залученням (за потреби) фахівців інклюзивно-ресурсного центру, інших фахівців, які відповідно до законодавства можуть проводити (надавати) додаткові

психолого-педагогічні і корекційно-розвиткові заняття (послуги) з особами з особливими освітніми потребами.

Педагогічний патронаж для здобувачів освіти, які за станом здоров'я не можуть відвідувати навчальні приміщення ліцею і перебувають у закладі охорони здоров'я, організовується при найближчому за розташуванням до місця лікування закладі освіти, визначеному відповідним органом управління у сфері освіти, і починається не раніше ніж через 3 дні після того, як хворий влаштувався до закладу охорони здоров'я. За наявності у такому закладі освіти групи здобувачів, які проходять лікування, у складі 5 і більше осіб навчання може здійснюватися у групі (за потреби - протягом навчального року). Контингент таких здобувачів освіти ураховується в статистичних звітах тих закладів освіти, у яких вони навчаються постійно та з яких вони не відраховуються. Результати виконання індивідуального навчального плану та результати оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти вказуються у довідці, що видає заклад освіти, який організовує педагогічний патронаж.

Педагогічний патронаж для здобувачів освіти, які за станом здоров'я не можуть відвідувати заклад освіти і перебувають удома, організовує ліцей.

Здобувачі освіти (крім тих, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти) проходять поточне та підсумкове (семестрове/піврічне та річне) оцінювання навчальних досягнень, а також атестацію.

До здобувачів освіти, які навчаються за Державним стандартом початкової освіти, застосовується формувальне та завершальне (підсумкове) оцінювання. Формувальне оцінювання відбувається шляхом спостереження педагогічним працівником за здобувачем освіти у різних видах навчальної діяльності або за допомогою інших засобів формувального оцінювання.

Навчальні плани для індивідуальної форми ЗО складаються на основі типових навчальних планів. Індивідуальні навчальні програми та індивідуальні навчальні плани для учнів розробляються педагогічними працівниками за участю

одного з батьків (законних представників) відповідно до можливостей дитини і з урахуванням витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації.

Відповідно до наказу МОіН України №955 від 10.07.2019 року кількість навчальних годин для організації індивідуальної форми навчання учнів визначається відповідно до кількості предметів інваріантної частини навчального плану за умови виконання вимог Державних стандартів загальної середньої освіти і становить:

- 1-4 класи – 10 годин на тиждень на 1 здобувача освіти;
- 5-9 класи – 14 годин на тиждень на 1 здобувача освіти;
- 10-11 класи – 24 години на тиждень на 1 здобувача освіти.

Для індивідуальної форми навчання перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета в межах тижневого навантаження визначає індивідуальний навчальний план, який затверджується директором школи.

Зміст програми, за якою реалізовується індивідуальний навчальний план, має потенціал для формування у здобувачів освіти з особливими освітніми потребами таких ключових компетентностей:

1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях;

2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування;

3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини;

4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження;

5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, школа, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади;

6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміючи важливість збереження природи для сталого розвитку суспільства;

7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційнокомунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях;

8) навчання впродовж життя, що передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі;

9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими

особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, повагу до прав інших осіб, вміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя;

10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості;

11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень.

Спільними для всіх ключових компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації освітньої програми рекомендується використовувати внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації. Вимоги до дітей, які навчаються за індивідуальним навчальним планом, мають враховувати досягнення попереднього етапу їхнього розвитку.

Оцінювання

Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти з ООП здійснюються на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контроль-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів освіти формуального характеру. Контроль спрямований на пошук ефективних шляхів прогресу кожного

здобувача освіти з ООП у навчанні, а визначення особистих результатів здобувачів не передбачає порівняння із досягненнями інших і не підлягає статистичному обліку з боку адміністративних органів. Упродовж навчання в початковій школі здобувачі освіти з ООП опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції. **Навчальні досягнення здобувачів освіти у 1–4 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню.** Формувальне оцінювання має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудувати індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

Детальний розподіл навчального навантаження для осіб на тиждень, які подали повний пакет документів для організації педагогічного патронажу у 2023-2024 н.р., окреслено у додатку 6.

РОЗДІЛ 8. ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

На рівні ліцею розроблена система показників (внутрішній моніторинг), що дозволяє з'ясувати, наскільки ефективно реалізується освітня програма, тобто наскільки реальний "продукт" діяльності ліцею відповідає ідеальній "моделі" випускника. Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності (підвищення кваліфікації педагогічних працівників (форма проходження на вибір учителя) – не менше 150 годин протягом 5 років, атестація – 1 раз на 5 років, добровільна сертифікація – 1 раз на 3 роки, участь у різних методичних заходах, конференціях, вебінарах, семінарах, конкурсах, коучингах, тренінгах, онлайн-курсах, дистанційне навчання – протягом року);
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності (наявність документів, визначених нормативно-правовими актами з питань освіти, необхідної кількості підручників та навчально-методичної літератури з усіх навчальних дисциплін для самостійної роботи та дистанційного навчання – 2 рази на рік);
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності (відповідність ліцензійним та акредитаційним вимогам: шкільні кабінети, класні кімнати, спортзал, бібліотека, їдальня, наявність інтернету – 2 рази на рік);
- якість проведення навчальних занять (вивчення системи роботи педагогічних працівників – 1 раз на 5 років, тематичний контроль знань, класно-узагальнюючий контроль – за потребою);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), вивчення рівня навчальних досягнень з предмета – 1 раз на 5 років, циклу предметів – за потребою, освітньої галузі – 1 раз на 5 років, різні види оцінювання, що відповідають «Загальним критеріям оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти», які є обов'язковою складовою навчальної програми з предмета – на кожному уроці),

тематичне – в кінці кожної теми, семестрове – в кінці кожного семестру, річне – в кінці року, державна підсумкова атестація – в кінці навчального року, зовнішнє незалежне оцінювання – в кінці навчального року, результати участі у предметних та творчих конкурсах різного рівня – протягом навчального року, участь у спортивних змаганнях – протягом навчального року, інтелектуальних випробовуваннях – протягом навчального року);

- моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів освіти (соціологічні (анонімні) опитування учнів і випускників – 1 раз на рік).

Моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей)

Форми і методи моніторингу досягнення учнями результатів навчання	Очікувані результати
Моніторингові роботи з предметів інваріантної складової	Рівень знань учнів з предметів інваріантної складової
Результати семестрового та річного оцінювання	Успішність учнів за результатами семестрового та річного оцінювання
Результативність участі учнів у предметних олімпіадах, різнорівневих конкурсах та інших тематичних заходах	Рівень обдарованості школярів
Класно-узагальнюючий контроль	Стан вивчення предметів інваріантної складової
Аналіз стану навченості та вихованості учнів певного класу	Підвищення рівня навчальних досягнень учнів та кваліфікаційна допомога вчителю

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розроблення рекомендацій щодо їх покращення;

- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища ліцею;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Для забезпечення академічної доброчесності в освітньому закладі (ст.42 Закону України «Про освіту»), запобігання порушень академічної доброчесності (*академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, необ'єктивне оцінювання, шахрайство, хабарництво, несанкціонована співпраця, службова недбалість, зловживання впливом*), посилення відповідальності за порушення академічної доброчесності, всі учасники освітнього процесу дотримуються Положення про академічну доброчесність, затвердженого на засіданні педагогічної ради школи, протокол № 2 від 01.09.2021р.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнуті до повторного проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо); при моніторингу якості знань не зараховуються результати участі у I етапі (шкільному) Всеукраїнських учнівських олімпіадах, конкурсах – робота учасника анулюється, не оцінюється. У разі повторних випадків списування учень не допускається до участі в інших олімпіадах, конкурсах.

За порушення академічної доброчесності педагогічні працівники освітнього закладу можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності:

- при необ'єктивному оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти педагогічному працівнику рекомендується опрацювати критерії оцінювання знань. Факти систематичних порушень враховуються при встановленні кваліфікаційної категорії, присвоєнні педагогічного звання, щорічної винагороди;

- спотворене представлення у методичних розробках, публікаціях чужих ідей, використання інформації без посилань на джерела, фальсифікація наукових досліджень, неправдива інформація про власну освітню діяльність є підставою для відмови в присвоєнні або позбавленні раніше присвоєного педагогічного звання,

кваліфікаційної категорії, позбавлення права брати участь у роботі визначених законом органів чи займати визначені законом посади;

- надання освітніх послуг за певну незаконну винагороду матеріального чи нематеріального характеру є підставою для притягнення педагогічного працівника до відповідальності судом першої інстанції.

РОЗДІЛ 9. РЕЖИМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб. У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

Освітній процес в *очному режимі* запроваджується в приміщенні ліцею тільки в межах розрахункової місткості приміщення найпростішого укриття (54 особи), що використовується для укриття учасників освітнього процесу в разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших відповідних сигналів оповіщення. Так як потужність приміщення найпростішого укриття є недостатньою для укриття всіх учасників освітнього процесу (108+ 23 + 10 - осіб), то освітній процес буде організовуватися шляхом розподілу навчального часу в межах годин (змін) упродовж дня.

Для підготовки роботи ліцею в очному режимі попередньо (не пізніше ніж за три дні до початку очного режиму навчання) проводяться відповідні заходи з посилення безпеки:

- обов'язкова перевірка ліцею та прилеглих до них територій на наявність вибухонебезпечних предметів;
- перевірка готовності систем оповіщення, зокрема, доступності оповіщення для дітей з порушеннями зору та слуху (за потребою);
- визначення та позначення шляхів евакуації;
- стан відповідно обладнаного укриття для учасників освітнього процесу;
- створення запасів води та медикаментів;
- проведення тренувань з учасниками освітнього процесу щодо дій у разі оголошення різних сигналів тривоги;

- проведення навчальних занять за темами здоров'язбереження, надання домедичної підготовки тощо;

- підключення в укритті Wi-Fi для проведення занять під час повітряної тривоги (за можливості).

Організація освітнього процесу в дистанційному режимі у ліцеї запроваджується наказом (розпорядженням) засновника закладу освіти за погодженням з керівником адміністрації без обов'язкового укладання трудового договору про дистанційну роботу в письмовій формі, при цьому основною умовою є своєчасне виконання завдань за посадою.

За дистанційною формою робота може виконуватися працівником позаприміщеннями чи територією ліцею, в будь-якому місці за вибором працівника та з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

Освітній процес у початковій школі проводиться в очному режимі, враховуючи необхідність соціалізації дітей. Форма організації освітнього процесу може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації.

При організації освітнього процесу в очному або змішаному режимі забезпечується безумовне переривання освітнього процесу, що здійснюється в будівлі ліцею, у разі включення сигналу «Повітряна тривога» або інших сигналів оповіщення про небезпеку. Учасники освітнього процесу організовано слідуєть до споруд цивільного захисту і перебувають в них до скасування тривоги. За можливості, освітній процес продовжується в укритті, а після відбою тривоги усі повертаються до навчальних кабінетів та робочих місць, продовживши освітній процес з урахуванням необхідного корегування.

Під час переходу роботи ліцею на дистанційну форму навчання окремі освітні і навчальні програми не застосовуються. Дана освітня програма виконує державні стандарти освіти, незалежно від форми навчання. Педагоги мають право самостійно визначати форми організації освітнього процесу для забезпечення дистанційного навчання (навчальні заняття, консультації, вебінари, онлайн-форуми, віртуальні екскурсії тощо), методи й засоби дистанційного навчання,

доцільність синхронних або асинхронних занять та в обов'язковому порядку дотримуються санітарних правил і норм щодо безперервної тривалості навчальної діяльності з технічними засобами навчання, тривалості виконання завдань для самопідготовки у позанавчальний час.

Обсяг навчального навантаження не зменшується, а реалізується в синхронному та асинхронному режимах. При цьому **не менше 30 відсотків** навчального часу, передбаченого освітньою програмою закладу освіти, забезпечується в синхронному режимі.

Під час дистанційної форми організації освітнього процесу, учні обов'язково проходять формувальне, поточне й підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання; результати оцінювання фіксуються в класних журналах і свідоцтвах досягнень. Оцінювання проводиться за системою, визначеною законодавством.

При обліку навчальних занять у класному журналі обов'язково зазначається режим проведення (синхронний, асинхронний) конкретного уроку.

Усі уроки, незалежно від режиму проведення, датуються відповідно до календарно-тематичного планування.

Відмітка про відсутність учня, під час дистанційної форми організації освітнього процесу не робиться.

З метою забезпечення в ліцеї єдиних підходів до створення електронного освітнього середовища освітній процес під час дистанційного навчання організовується через сервіси Google. Також використовуються окремі електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН України, зокрема освітня платформа «Всеукраїнська школа онлайн», електронні освітні ресурси, яким надано гриф МОН; електронні освітні ресурси, створені педагогічними працівниками закладу; тестування на платформах «На урок», «Всеосвіта». При використанні електронних освітніх ресурсів педагогічні працівники: забезпечують їх перевірку щодо відповідності державним стандартам освіти, типовим освітнім і модельним навчальним програмам, мові освіти, здійснюють моніторинг і контроль якості.

Для учнів, які не можуть взяти участь у синхронному режимі взаємодії з поважних причин (стан здоров'я, відсутність доступу (обмежений доступ) до мережі Інтернет або технічних засобів навчання, зокрема дітей із сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах, багатодітних, малозабезпечених сімей тощо), заклад освіти забезпечує використання інших засобів комунікації, доступних для учнів за особистою заявою батьків/офіційних представників (телефонний, поштовий зв'язок тощо).

Ліцей забезпечує регулярне відстеження результатів навчання учнів, а також надання їм підтримки в освітньому процесі (за потреби).

Перевірка робіт учнів відбувається в термін, вказаний учителем. Вчитель має право за певними видами робіт здійснювати вибірккову перевірку надісланих учнями виконаних завдань. Якщо учень без поважної причини не виконує завдання у встановлений учителем термін, вчитель має право не перевіряти роботу. Про наявність поважної причини, яка унеможлиблює виконання завдання вчасно, учень повинен попередити учителя до закінчення терміну здачі завдання на перевірку учителю.

Адміністрація закладу освіти здійснює контроль якості дистанційного навчання в закладі освіти, контроль за виконанням освітніх програм та відповідний моніторинг.

Розділ 10. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ГОДИН

	Разом	1-4 класи	5-9 класи	10-11 класи
Інваріантна складова	311,5	96	156,5	59
Варіативна складова	15,5	2	5,5	8
Разом	327	98	162	67
Гуртки (за можливості оплати)	2	1	1	-
Обдаровані	1	-	-	1
Педагогічний патронаж	24	10	14	-
Класи з малою наповнюваністю		-	-	-
Разом	354	109	177	68
Всього годин за навчальним планом	354	109	177	68
Всього фінансується по школі	354	109	177	68

ДОДАТКИ

Додаток №1

**Навчальний план школи I ступеня
для 1,2 класів
з навчанням українською мовою
відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна,
затвердженої наказами МОН України від 12.08.2022 №742;
Від 12.08.2022 № 743**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень	
	1 клас	2 клас
Українська мова	5	5
Іноземна мова (англійська)	2	3
Математика	3	3
Я досліджую світ	7	7
Інформатика	-	1
Образотворче мистецтво	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Усього	19+3	21+3
Додаткові години на вивчення української мови	1	-
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	20	22
Сумарна кількість навчальних годин	23	24

**Навчальний план школи I ступеня
для 3,4 класів
з навчанням українською мовою
відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна,
затвердженої наказами МОН України від 12.08.2022 №742;
Від 12.08.2022 № 743**

Навчальні предмети		
	3 клас	4 клас
Українська мова	5	5
Іноземна мова (англійська)	3	3
Математика	4	4
Я досліджую світ	7	7
Інформатика	1	1
Образотворче мистецтво	1	1
Музичне мистецтво	1	1
Фізична культура	3	3
Усього	22+3	22+3
Додаткові години на вивчення української мови	-	1
Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня	23	23
Сумарна кількість навчальних годин	25	26

**Навчальний план школи II ступеня
для 5,6 класів
з навчанням українською мовою
відповідно до Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
затвердженої наказом МОН від 19.02.2021 № 235**

Освітня галузь	Навчальні предмети та галузеві інтегровані курси	Кількість годин на тиждень у класах	
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
	Англійська мова	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	-	2
Соціальна і здоров'я збережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	0,5	0,5
Громадянська та історична галузь	Вступ до історії України та громадянської освіти	1,5	2
Інформатична	Інформатика	2	1,5
Технологічна	Технології	1	2
Мистецька	Музичне мистецтво	1	1
	Образотворче мистецтво	1	1
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Інтегрований курс за вибором	«Цифрова та медіа грамотність»	-	2
Разом		26 +3	31+3
Гранично допустиме навчальне навантаження		28	31
Всього (без урахування поділу класів на групи)		26+3	31+3

**Навчальний план школи II ступеня
з навчанням українською мовою
відповідно до Типової освітньої програми
закладів загальної середньої освіти II ступеня,
навчального плану закладів середньої освіти
з навчанням українською мовою, затвердженої
наказом МОН України від 20.04.2018 № 405**

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7	8	9
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Іноземна мова	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія України	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво*	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Природознавство	-	-	-
	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура**	3	3	3
Разом		28+3	28,5+3	30+3
Години на підсилення інваріативної складової	Українська мова	1,5	-	-
	Біологія	-	-	1
	Географія	-	-	0,5
	Хімія	0,5	-	-
Гранично допустиме навчальне навантаження		32,5	31,5	34
Всього фінансується		30+3	28,5+3	31,5+3

**Навчальний план школи III ступеня
з навчанням українською мовою**

відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня», затвердженої наказом МОН від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464); Типового навчального плану для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти затвердженої наказом МОН України від 24.11.2017 року № 1541

Навчальні предмети		Кількість годин на тиждень у класах	Кількість годин на тиждень у класах
		10	11
Базові предмети		27	26
Українська мова		2	2
Українська література		2	2
Зарубіжна література		1	1
Англійська мова		2	2
Історія України		1,5	1,5
Всесвітня історія		1	1
Громадянська освіта		2	0
Математика		3	3
Біологія і екологія		2	2
Географія		1,5	1
Фізика і астрономія		3	4
Хімія		1,5	2
Фізична культура		3	3
Захист України		1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети		3	3
Інформатика		1,5	1,5
Мистецтво		1,5	0
Технології		0	1,5
Разом		27+3	26+3
Години на підсилення інваріативної складової	Біологія	-	1
	Англійська мова	1	1
	Історія України	0,5	0,5
Години на вивчення профільних предметів	Українська мова	2	2
Гранично допустиме навантаження на учня		33	33
Всього фінансується		30,5+3	30,5+3

**Навчальний план школи І ступеня
з навчанням українською мовою
відповідно до Типової освітньої програми,
розробленої під керівництвом Р.Б. Шияна,
затвердженої наказами МОН України від 08.10.2019 №1272
учниці 3 класу Тітаренко Анни Олександрівни та
учениці 5 класу Кабанюк Оксани Олександрівни**

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах			
	За програмою 3 класу	3 клас (Тітаренко Анна)	За програмою 5 класу	5 клас (Кабанюк Оксана)
Українська мова	5	2	4	2
Українська література	-	-	2	0,5
Зарубіжна література	-	-	1,5	0,5
Іноземна мова	3	0,5	3,5	1
Математика	4	2	5	2
Пізнаємо природу	-	-	2	1
Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	-	-	1,5	1
Вступ до історії України та громадянської освіти	-	-	1,5	1
Я досліджую світ	7	2,5	-	-
Інформатика	1	0,5	2	1
Технології	-	-	1	1
Мистецтво	2	0,5	2	1
Фізична культура	3	2	3	2
Усього	22+3	10	22+3	14

Програмне забезпечення варіативного компоненту

Клас	Гурток	К-сть	Програмне забезпечення
1-4	«Хореографія»	1	Програма хореографічного гуртка Рекомендовано Міністерство освіти і науки України (Лист МОН України № 1/11-3840 від 12.07.2005 р.) Укладач: Л.М.Павлова.
5-9	«Футбол»	1	Навчальна програма для гуртків з футболу в 1-11 класах загальноосвітніх навчальних закладів «ФУТБОЛ». Рекомендовано: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України (лист від 05. 04. 2011 № 1/11-2789).